

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä elinvoima- ja ympäristötoimialalla 2023

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisyynä. Sisäistä valvontaa voidaan lisäksi toteuttaa sisäisen tarkastuksen toiminnon avulla.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä, sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Yleiskuva vuodesta 2023

Vuonna 2023 pandemia oli selätetty, ja Ukrainan sodan energiamarkkinaan aiheuttamat akuuteimmat haasteet oli saatu selätettyä. Taloudellisia riskejä kuitenkin edelleen on. Korkean inflaation vuoksi BKT kääntyi laskuun ja Suomi taantumaan. Porin alueella erityisesti rakentamisen toimialalla on vaikeuksia muun Suomen tavoin. Teollisuutemme on riippuvaista viennin kehittymisestä, ja päämarkkina-alueiden heikentävä taloustilanne ja maailmanmarkkinahinnat voivat näkyä yrityksissämme nopeastikin. Kuluttajien luottamus tulevaan on edelleen heikolla tasolla. PK-yritysbarometrin mukaan luottamus tulevaan on sen sijaan kasvanut. Suhdannevaihteluja tasaa tuotanto- ja elinkeinorakenteemme monipuolisuus. Kuitenkin kasvaneet kustannukset, maailmanmarkkinahintojen heilahtelut, suurten valtioiden investointituet ja kasvaneet rahoituskulut ovat hidastaneet investointisuunnitelma myös Porin alueella ja toisaalta luovat taloudellisia riskejä. Myös haasteet osaavan henkilökunnan löytämisessä ovat selkeä taloudellinen riski.

Hyvin aktiivisena edelleen jatkuvan sijoittumiskysynnän ja jo tehtyjen sijoittumispäätösten eteneminen investointipäätös- ja rakentamisvaiheeseen on selkeästi hidastunut. Sijoittumiskyselyissä tulee huomiota kiinnittää yritysten ja niiden vastuuhenkilöiden taustoihin ja tarvittaessa käyttää valtion tarjoamia turvallisuus selvityspalveluja.

Toimialalla ja yleisemmin Porissa, maakunnassa ja koko Suomessa lähdettiin valmistelemaan TE-palvelut 2024-uudistusta. Porin talousalueella päädyttiin toteuttamaan yhteensä 11 kunnan muodostamaa Satakunnan työllisyysaluetta, joka aloittaa toimintansa vuoden 2025 alussa. Valmistelu jatkuu vuonna 2024. TE-palveluissa asiakkaiden tietosuoja on korkea, joten työllisyysalueen työntekijöiltä edellytetään suurelta osin virkasuhdetta.

Porin keskustan kaupunkikuvaa ja elinvoimaa vahvistava Porin Leijona –toimitila valmistui loppuvuonna. Suomen mittakaavassa ainutlaatuinen konsepti kokoaa yhteen Porin kaupungin ja valtion palvelut saman katon ja yhteisen asiakaspalvelun alle. Asiakaspalvelu on Porin Leijonassa järjestetty omaan kerrokseensa, eikä työtiloihin saa päästä ulkopuolisia, mikä vähentää tietoturva- ja -suojariskejä normaaliin kaupungin virastotyöskentelyyn verrattuna.

Kasvupalvelut ja kaupunkisuunnittelu -yksikkö

Yksikön elinkeinopalvelut toimii tiiviissä yhteistyössä niin yksikön sisällä kuin koko toimialan ja muiden kaupungin toimialojen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, kuten Business Finlandin verkostot. Pääosan elinkeinopalveluista Porille tuottaa kaupungin tytäryhtiö Prizztech Oy.

Elinkeinopalveluissa on kiinnitetty huomiota asiakkaiden tietosuojaan. Esimerkiksi ulkomaiset asiakkaat saattavat edellyttää NDA:ta (salassapitosopimusta), ja ulkomaisten asiakkaiden sijoittumiskyselyt ovat olleet merkittävässä kasvussa. Asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden taustojen tarkastamiseen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota.

Elinkeinopalveluissa riskinä voidaan kaupungin tasolla pitää suurteollisuuden tarpeisiin sopivien tonttien ja kaavamääräysten (T/kem) vähäistä määrää. 2022 käynnistetyllä kaavamuutosprosessilla saadaan Kirrinsannan tarjonta ajan tasalle, kun kaavoitustyö tämän osalta valmistuu 2024 alussa. Yleisemmin tonttitarjontaan pitää vaikuttaa maakuntakaavataso kautta. Maakuntakaavaa päivitetään parhaillaan, ja tähän työhön niin kaavoitus kuin elinkeinopalvelut osallistuvat.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelu on siirtynyt joulukuussa 2023 vanhan kauppaoppilaitoksen tiloista Luvianpuistokatu 1:stä uusiin tiloihin Porin Leijonaan Valtakatu 4:ään. Muutto on vielä osittain kesken vuoden 2024 alussa. Esimerkiksi tietoverkon toiminta vaatii vielä kehittämistä. Myös uusien tilojen kalustaminen on kesken.

Muuton jälkeen suurin osa vanhasta kaupunkisuunnittelun arkistosta on jäänyt vanhan kauppaoppilaitoksen tiloihin. Arkisto koostuu muovi- ja paperikartoista, joista suuri osa on saatettu sähköiseen muotoon. Lisäksi arkistossa on paperiversiot kaavaselostuksista sekä säilytettävää kirjeenvaihtoa koskien kaavojen laadintaa. Kyseinen paperiarkisto ollaan siirtämässä uusiin tiloihin.

Kaavoituksen toimenkuvaan on liittynyt vuosikymmenten aikana suuria määriä ei-sähköisessä muodossa olevia aineistoja ja karttoja, joita on säilytetty arkistossa. Aineistoja on pyritty saamaan sähköiseen muotoon ja ns. ylimääräisiä kopioita on pyritty poistamaan arkistosta. Työ on vaatinut henkilöstöltä ylimääräistä panostusta, päivittäisten työtehtävien ohella. Selvitysten ja karttojen sisällöt ovat niin laajoja, että niiden luettavuus ja käyttökelpoisuus suunnitteluapuna kärsivät sähköiseen muotoon siirrettäessä. Myös vanhoja pienoismalleja on pyritty säilyttämään mahdollisuuksien rajoissa.

Varsinaiset kaavoitustehtävät toteutuvat Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti tarkkaan ohjatusti. Kaavahankkeita ohjaavat myös asianhallintajärjestelmä Aapelin asemakaavoitusta ja yleiskaavoitusta ohjaavat tiedonohjaussuunnitelmat (TOS).

Kaavahankkeet laaditaan laajassa yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja sidosryhmien edustajien kanssa. Kaikilla, joiden oloihin tai etuihin asemakaavoitus vaikuttaa, on oikeus osallistua asemakaavoitusprosessiin ja vaikuttaa siihen osaltaan.

Kaavan laatiminen on monivaiheinen prosessi kaavan vireille tulosta hyväksymiseen. Kaavahankkeesta kiinnostuneilla on mahdollisuus osallistua suunnitteluun kaavan eri vaiheissa esittämällä mielipiteitä ja arvioimalla suunnittelua. Osallistumaan pystyy lähettämällä kirjeen tai sähköpostin ja osallistumalla mahdollisiin yleisötilaisuuksiin. Kaavahankkeet hyväksyy kaupunginvaltuusto ja vaikutuksiltaan vähäisissä kohteissa kaupunginhallitus.

Asemakaavan läpimenoaikaan vaikuttaa kaavamuutosalueen laajuus, tarvittavien selvitysten määrä ja erityisesti kaava-alueen sijainti. Keskeinen sijainti kaupunkirakenteessa ja kaavakohteet, joissa maisema- luonto- tai kulttuuriarvot ovat merkittäviä, edellytetään monipuolista osallistamista, vaikutusten arviointia ja sisällöltään laajojen selvitysten laadintaa. Kaavoituksessa pyritään huolellisella valmistelulla välttämään pitkäkestoisia valitusprosesseja. Resurssien ollessa rajallisia, asemakaavoituksessa joudutaan keskittymään ensisijaisesti sellaisiin asemakaavoitushankkeisiin, joilla strategista merkitystä ja joiden toteutuminen on todennäköistä lähitulevaisuudessa.

Yleiskaavoituksen tehtävänä on yhdyskunnan eri toimintojen, kuten asutuksen, palvelujen ja työpaikkojen sekä virkistysalueiden sijoittamisen yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen.

Käynnissä olevan alueidenkäyttölain uudistustyön taustalla on vuosia jatkunut maankäyttö- ja rakentamislain uudistus. Vuonna 2022 kokonaisuus päätettiin jakaa kahteen lakiin: rakentamislakiin ja alueidenkäyttölakiin, joka muodostettiin pienin korjauksin maankäyttö- ja rakennuslain alueidenkäyttöä koskevista luvuista.

Rakentamislaki ja sen liitännäislait, rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskeva laki ja rakentamisen henkilöpätevyysien toteamista koskeva laki, hyväksyttiin eduskunnassa keväällä 2023 ja niiden on määrä astua voimaan vuoden 2025 tammikuussa. Alueidenkäyttölain kokonaisuuden uudistaminen päätettiin siirtää nykyiselle hallituskaudelle.

Kaupunkisuunnittelu on erotettu vuoden 2024 alussa kasvupalvelut ja kaupunkisuunnittelu - yksiköstä omaksi kaavoitusyksiköksi, jonka esimies on kaavoitusyksikön päällikkö.

Kaavoitusyksikkö jakautuu edelleen asemakaava- ja yleiskaavatiimiksi. Yleiskaavatiimiä vetää yleiskaavapäällikkö ja asemakaavatiimiä asemakaava-arkkitehti.

Lakiuudistukset edellyttävät kaavoitusyksikön kouluttautumista uusiin toimintatapoihin. Lakiuudistusten rinnalla Porin kaupunki on siirtymässä uuteen maankäytön suunnitteluohjelmaan, joka ainakin siirtymäkaudella vie suunnitteluressurssia huomattavasti.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden eri toimipisteissä on säännöllisesti tehty riskiarviointi työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin osalta. Työllisyyspalveluiden kuntakokeilun henkilöstö jakautui v. 2024 alusta alkaen kahteen eri toimipisteeseen. Yhteisessä virastotalossa Leijonassa vartijapalvelu on hankittu keskitetysti ja mm. pelastussuunnitelmat ja turvallisuuskävelyt ovat kiinteistön omistajan vastuulla. Kuntakokeilun toimintaa on Teljänkadun vanhoissa tiloissa syyskuuhun 2024 asti. Näissä tiloissa on käytössä riskianalyysin perusteella tehtyjä turvallisuusratkaisuja.

Syyskuussa 2024 kuntakokeilun monialaiset palvelut muuttavat Kelan ja hyvinvointialueen kanssa yhteisiin tiloihin. Valmistelua tehdään monen organisaation voimin ja Kela on ottanut siitä koordinaatiovastuuta. Työpajoilla on käytössä riskianalyysin perusteella tehtyjä turvallisuusratkaisuja.

Työllisyyspalveluissa henkilötietoja ja arkaluontoisia tietoja sisältävät paperiset asiakirjat säilytetään vaatimusten mukaisesti. Työllisyyden kuntakokeilun henkilökunta on käynyt kaupungin tietosuojakoulutuksen lisäksi valtion tietosuojakoulutuksen. Työhyvinvointia tuetaan mm. ergonomia turvaamalla sekä työnohjausta tarjoamalla. Vastuut, velvollisuudet, roolit ja omistajuudet ovat hankalasti määriteltävissä, koska kuntakokeilussa henkilöstö koostuu kolmen eri organisaation

työntekijöistä ja esim. osalla henkilöstöstä työnjohdollinen esihenkilö ja hallinnollinen esihenkilö ovat eri organisaatioista. Tämä verkostomainen rakenne haastaa johtamista ja prosessien selkeyttä.

Työllisyyspalveluiden toimintaa kehitetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Käytössä ovat mm. koulutus-, henkilöstö- ja toimintasuunnitelmat sekä niiden arviointi. Kuntakokeilussa toiminnalle on asetettu tavoitteet yleisellä tasolla ja lisäksi työntekijäkohtaisesti. Kehityskeskusteluissa asetetaan ja seurataan tavoitteiden toteutumista. Erityisesti kuntakokeilun puolella toimintaa ohjaa tiukka lainsäädäntö ja henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti lain ja ohjeiden toimeenpanossa. Toki myös työpajojen toiminnassa on toimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä sekä mm. rahoituspäätöksestä nousevia kriteereitä. Niiden toteutumisesta päävastuun kantavat esihenkilöt ja he käyvät asioita läpi säännöllisissä henkilöstöpalavereissa sekä päivittäisessä kanssakäymisessä alaistensa kanssa.

Asiakastietojärjestelmien tunnukset myönnetään ohjeistuksen mukaisesti. Virkailijoiden mahdollisia väärinkäytöksiä selvitetään, mikäli epäily syntyy joko asiakkaan palautteen tai sisäisen valvonnan kautta. Asiakaspalautteelle on mahdollisuudet kaupungin ja valtion kanavissa. Vuoden 2022 aikana vahvistettiin tietoturva kaupungin sähköpostin puolella AVI:n ohjeistuksen mukaiseksi.

Muutto Porin Leijonaan toi joitakin uusia haasteita. Kuntakokeilun henkilöstö työskentelee samoissa tiloissa TE-toimiston kanssa ja tarkennuksia asiakirjojen säilytykseen ja käsittelyyn on ollut tarvetta tehdä. Neuvotteluhuoneet on erotettu työskentelytiloista osittain turvallisuussyistä.

Vuonna 2024 työllisyyspalveluiden toiminnassa korostuvat työpajojen osalta mm. Nuorten työpajatoiminnan siirtyminen sivistystoimen hallinnon alle. Järjestely haastaa päivittämään toimintamallia ja tarkentamaan mm. vastuita. Työpajapäällikkö on 60%:sti sivistystoimen alainen ja vastaa Nuorten työpajan toiminnasta ja 40% työaika on edelleen kohdennettu ns. aikuisten työpajoille. Samaan aikaan työpajan johtamiseen ja toimintaan liittyy riskejä, koska työpajojen tiloissa toimii hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan ohjaajia ja asiakkaita. Työpajoilta hyvinvointialueelle v. 2023 siirtyneiden henkilöstön hallinnollinen johtaminen on hyvinvointialueen vastuulla, mutta työnjohdollista ja esim. työturvallisuuteen liittyvää vastuuta on myös työllisyyspalveluilla, koska työskentely tapahtuu kaupungin tiloissa ja pääosin kaupungin työvälillä.

Kunnan työllisyyspalveluiden perinteinen toimiala on ollut palkkatuella työllistäminen kunnan yksiköihin ja alueen järjestöihin. Syksyllä 2024 astunee voimaan uusi lainsäädäntö, joka osaltaan haastaa nykyisen toimintamallin tarpeellisuuden. Lisäksi vuonna 2025 muuttuu kuntia velvoittava rahoitusmalli ja sen myötä tulee myös painetta tarkastella ns. kuntatyöllistämistä uudelleen. Palkkatuen merkisevyys vähenee ja on tarpeellista kehittää uudenlainen työllistämisen taloudellinen tuki. Tämä heijastunee myös siihen, että millä tavoin ja kuinka suurilla volyyymeilla kaupungin omia työtehtäviä voidaan jatkossa enää hoitaa tukityöllistettyjen määräaikaisten työntekijöiden työpanoksen turvin.

Kuntakokeilun viimeistä toimintavuotta leimaa valmistautuminen TE24-uudistukseen. Se kuormittaa monella tasolla ja lisää työmäärää normaalin päälle. Valmistelussa tulee pyrkiä selkeisiin rakenteisiin ja toimintamalleihin ja varmistaa lainsäädännön toteutuminen myös uuden työvoimaviranomaisen toiminnassa.

Matkailu- ja markkinointiyksikkö

Matkailu- ja markkinointiyksikön sekä Visit Pori Oy:n välinen tehtävänjako ja vastuut on määritelty siten, että Visit Pori Oy:n tarkoitus on turvata ja ylläpitää matkatoimistotyyppisen liiketoiminnan palvelutaso Porin kaupungissa. Visit Pori Oy siis tuottaa matkatoimistotyyppistä liiketoimintaa (ml. suurtapahtumien aikaista yksityismajoitusta sekä hotellimajoituksen välitysmyyntiä) sekä myy

kaupungin virallisia brändituotteita ja matkailupalveluita. Yhtiöllä on selkeästi myynnillinen rooli toiminnoissaan verrattuna Porin kaupungin matkailu- ja markkinointiyksikköön.

Vuonna 2023 matkailu- ja markkinointiyksikkö vastaa kaupungin asukas- ja matkailumarkkinoinnista, kärkikohde Kirjurinluodon kohdejohtamisesta, yrityskumppanuuksista, matkailun alueorganisaation tehtävistä (matkailun edistäminen, matkailupalvelut ja -tuotteet, matkailuneuvonta), tapahtumahankinnasta, tapahtumajärjestäjien tukemisesta, SuomiAreenan käytännön järjestelyistä ja majoituskokonaisuudesta sekä kaupungin brändiohjauksesta.

Yhtiöllä on kaupungista erillään olevat myynti- ja ostoreskontra sekä kirjanpito ja pankkitilit. Matkatoimistotyyppisen liiketoiminnan osalta talouden seuranta on edelleen Visit Pori Oy:llä. Visit Pori Oy:llä ei ole omaa henkilöstöä. Matkailu- ja markkinointiyksikön myyntituotot puolestaan tulevat puhtaasti pelkästään alueen matkailuyritysten markkinointikumppanuuksista.

ICT-yksikkö

Tietosuojaraportti 2023

Vuosi 2023 sujui Porin kaupungin organisaatiossa edellisvuoden tapaan ilman isoja tietosuojapoikkeamia.

Tietosuojakoulutusten pääasiallinen keino Porin kaupungissa on koko henkilökunnalle pakollinen joka toinen vuosi verkossa suoritettava tietosuojakoulutus. Vuoden 2023 suoritusaineisto sisältää vielä Satakunnan hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön suoritukset, jolloin se ei ole täysin vertailukelpoinen tuleviin vuosiin nähden. Vuoden 2023 lopulla koulutusten tietosuojaosuudet oli hyväksytysti suorittanut noin 3920 henkilöä (vuonna 2022 3800 henkilöä, 120:n suorituskerran lisäksi koskee Porin kaupungin nykyistä henkilöstöä). Vuoden 2024 alussa alkoi jälleen uusi koulutuskierron, jolloin aiemmat suoritukset nollattiin.

Verkkokoulutusten lisäksi tietosuojakoulutuksia tarjottiin jälleen myös luentomuodossa sekä erikseen varattavina, että kaupungin koulutustarjontaan sisältyvinä kursseina. Erilliset koulutukset järjestettiin mm. hankintapalveluille, sosiaalista mediaa työssään hyödyntäville sekä kaupungin lukiolaisille.

Rekisteröityjen informoinnin ensisijaisena tapana Porin kaupungissa ovat Porin verkkosivuilta löytyvät tietosuojaselosteet. Tietosuojaselosteita oli julkaistu vuoden 2023 lopulla 84 kpl (vuoden 2022 lopulla 78 kpl).

Tietosuojaloukkauksia havaittiin vuonna 2023 21 kpl (vuonna 2022 17 kpl). Näistä 16:n nähtiin voivan aiheuttaa riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille, jolloin tapauksista tehtiin ilmoitukset tietosuojaviranomaisille (vuonna 2022 11 ilmoitettua tapausta). 12 tapauksessa rekisteröidyille mahdollisesti aiheutuva riski arvioitiin korkeaksi, jolloin ilmoitukset tehtiin myös asianosaisille (vuonna 2022 6 tapausta). Kokonaisuudessaan havaitut loukkaukset koskivat jälleen vain pientä joukkoa rekisteröityjä. Havaittujen loukkauskasvuun voi nähdä johtuvan sekä tietojenkalastelutapausten lisääntymisestä, että kohonneesta valvotun tietosuojan – pienistäkin poikkeustapahtumista osataan ilmoittaa matalalla kynnyksellä.

Valmiutta reagoida tietoturva- ja tietosuojaloukkaustilanteisiin kehitettiin jälleen osallistumalla kansalliseen Taisto 2023 -harjoitukseen.

Rekisteritietojen tarkastus- tai oikaisupyynnöksiä tuli kaupungin kirjaamoon 0 kappaletta (vuonna 2021 0). Hyvinvointialueelle tarkoitettuja ja Porin kaupungille erehdyksessä tulleita oikaisupyynnöksiä saapui 1 kpl.

Myös vuonna 2024 tulee kiinnittää erityistä huomiota tietosuojan vaikutustenarviointien laadintaan ja tietosuojavaatimusten läpikäyntiin aina muutos- tai hankintaprosessien yhteydessä.

Tietoturvaraportti 2023

Tietoturvaraportti 2023 - Yleistä

Merkittävä uhka organisaatioille ovat kiristyshaittaohjelmat, joiden määrä kasvaa jatkuvasti. Viimeisen vuoden aikana usea organisaatio Suomessa on joutunut kiristyshaittaohjelman uhriksi. Kiristysohjelmat yrittävät kohdentaa salakirjoittamisen etenkin varmuuskopioihin, joka tavoite on estää tietojen palauttaminen. Myös kuntiin kohdistuvat kyberhyökkäykset ovat kasvussa.

Erityisesti kohdistettujen kyberhyökkäysten määrä, joissa kohdeorganisaatio on tarkkaan valittu, on kasvanut. Valtioiden ja organisaatioiden päätökset altistavat entistä helpommin vaikuttamiselle, kuten mielenilmauksena tehdyille palvelunestohyökkäyksille.

Tietoturvaan liittyvää sääntelyä on tulossa runsaasti tulevaisuudessa. Organisaatioiden on hyvä ottaa muuttuva sääntely huomioon ja varautua siihen mahdollisimman hyvissä ajoin etukäteen. Tämä sääntely tulee vaatimaan entistä enemmän henkilöresursseja.

Kesästä alkaen on ollut havaittavissa kyberrikollisten nopeutunut kyky hyödyntää julki tulleita haavoittuvuuksia. Päivityksistä tulisi huolehtia viranomaisten suositusten perusteella vuoden jokaisena päivänä.

Tietoturvaraportti 2023 - Porin kaupunki

Vuoden 2023 aikana todettu 10 kpl tietoturvapoikkeamia, joista 10 kpl pienemmän vaikutuksen tapahtumia häiriöitä. Poikkeamia on analysoitu ja toimintaa parannetaan huomioiden pohjalta. Pienempiä puutteita korjattu ja osa on kehityskohteena.

Vuoden 2023 toisen puolikkaan aikana on parannettu hyökkäyspinta-alan kartoittamista ja syvennetty viranomaisyhteistyötä. Tämän lisäksi on suoritettu teknisen tietoturvan parannuksia. Tietoturvan hallintamallin käyttöönoton mahdollisuuden selvitystä käynnissä.

Tietoturvallisuuden kypsyyttä on arvioitu yleisten viitekehysten pohjalta ja arviointi on tehty ulkopuolisen auditointitahon kanssa. Mittaustyökaluna on käytetty Kyberturvallisuuskeskuksen Kyberturvamittaria ja DVV:n Digiturvan kokonaiskuva -palvelua vertailukohtineen. Kypsyyden taso on raportoitu johtoryhmälle.

Kyberriskien hallintamallin tarvetta ja toteutusmahdollisuutta on kartoitettu. ICT-yksikön pitää määritellä kyberriskienhallintaprosessi ja -suunnitelma sekä kyberriskien hallintamalli ja näihin liittyvät vastuut.

Tietoturvapoliitikan toteutuminen

Puutteet johdon hyväksymän tietoturvapoliitikan toteutumisessa pitää politiikan mukaan raportoida vuosittain.

Tietoturvallisuuden johtaminen ei ole osa Porin kaupungin kokonaisvaltaista riskien- ja laadunhallintaa. Dokumentoituja riskianalyseja ei tehdä määritellyistä kohteista, sekä riskejä ei tunnisteta ja analysoida määritellyllä tavalla. Jatkuvuussuunnittelua ei tehdä vaaditulla tavalla. Infrastruktuuria ei olla määritelty ja dokumentoitu vaaditulla tavalla. Poliitikassa määriteltyjä dokumentaatioita ei ole toteutettu. Lain vaatimusten perusteella tehtyjä suosituksia ei täytetä.

Satakunnan hyvinvointialue

Hyvinvointialueen muutoksen yhteydessä Satakunnan hyvinvointialue ei ole saanut vaihdetuksi Porin kaupungin laitteita ja käyttäjätunnuksia vuoden 2023 aikana. Tämä voi aiheuttaa tietoturvaongelmia, tietovuotoja, laitteiden yhteensopimattomuutta ja käyttökatkoksia.

Toistaiseksi Porin kaupungin ja hyvinvointialueen välillä on edelleen käytössä Active Directory Trust (AD Trust), josta tulisi luopua ensi tilassa.

Suunnittelu- ja kehittämissyksikkö:

Vain nimetyillä henkilöllä on pääsy erityisiin henkilötietoihin ja työntekijän salassapitovelvollisuutta sekä tiedon käyttöä vain perusteltuun työperusteiseen käyttöön on pyritty korostamaan.

Talousseurannan osalta laskujen tarkastajien ja hyväksyjien jääviysasioihin on kiinnitetty erityistä huomiota.

Yksikön toimitiloissa oli sisäilmaoireilua ja keskittämällä työpisteet ns. turvalliseen tilaan asia on saatu hoidettua.

Valtaosa henkilöstöstä on suorittanut hätäensiapukoulutuksen. Yksikön uusi nimi 1.1.2024 alkaen on ympäristösuunnitteluksikkö.

Joukkoliikenne

Vuoden 2023 taloudelliset ja toiminnalliset riskit liittyivät joukkoliikenteessä lippu- ja maksujärjestelmän vaihtamiseen, koronataudin vaikutuksiin matkustushalukkuudessa ja toteutuneeseen riskiin yksittäisten vuorojen ruuhkautumisessa jopa lähelle saattoauton hankintatarvetta. Ruuhkautuminen johtui pääsääntöisesti koulujen opetusjärjestelyistä ja ongelmaa purettiin yhdessä koulujen kanssa viestimällä oppilaille koulun kanavissa. Saattovuoroja ei lopulta tarvittu.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n työtaistelutoimet näkyivät keskeytyksinä joukkoliikenteen palveluissa. Lakkojen aikana liikennöintikorvauksia maksettiin vain toteutuneesta vuorotarjonnasta, ja asiakkaille hyvitetiin lakon aikana voimassa olleiden kausilippuja pidentämällä voimassa oloaikaa tai tarjoamalla alennuskoodeja uuden kausilipun ostamiseen verkkokaupassa.

Joukkoliikenteessä siirryttiin Porin Linjat Oy:n tuottamasta lippu- ja maksujärjestelmästä joukkoliikennekaupunkien yhdessä omistaman sidosyksikkö Waltti Solutions Oy:n Waltti-järjestelmään. Matkustajille näkyviä parannuksia olivat reaaliaikaisen reittioppaan käyttöönotto, kausiliput puhelimen sovelluksessa ja lähimaksamisen aloittaminen. Muutoksissa isona riskinä oli mm. maksamisen epäonnistuminen järjestelmien päällekkäisen käytön aikana ja lipputulosten väheneminen, mikäli matkustajat olisivat vierastaneet uusia palveluja. Suurimmat tekniset haasteet liittyivät lopulta lähimaksamisen toteuttamiseen, koska laitekannan yhteensovittaminen ja lukijoiden asentaminen autoihin vaati koekäyttöä ja korjaustoimenpiteitä. Muutosviestintään ja markkinointiin käytettiin yhden markkinointisuunnittelijan työpanos ja noin 0,1 M€ markkinointirahaa.

Markkinoinnissa siirryttiin Porin Linjat Oy:n yritysilmelmästä Pori-brändin mukaiseen viestintään. Matkojen määrä kasvoi vuoteen 2022 verrattuna + 15 % ja lipputulot + 22 %.

Ympäristö- ja terveysturvayksikkö:

Ympäristö- ja terveysturvayksikössä on käytössä laatu- ja turvallisuusjärjestelmät, joiden ylläpidosta, kehittämisestä ja poikkeamien käsittelystä vastaavat laatu- ja turvallisuus tiimit. Laatu- ja turvallisuus tiimit kokoontuivat säännöllisesti ja havaittuja poikkeamia käsiteltiin henkilöstön kanssa kuukausipalaverissa. Yksikössä on sisäisen auditoijan

koulutuksen suorittaneita viranhaltijoita, jotka tekivät toimintatapojen sisäisiä auditointeja erillisen suunnitelman mukaisesti. Lisäksi terveysturvallisuuden viranhaltijat osallistuivat valtakunnallisen LaatuNet -laatu järjestelmän käyttäjille järjestettyyn interkalibrointiin. Yksikön myyntilaskutuksesta tulee kuukausittain yksikön päällikölle yhteenveto, josta yksikön päällikkö tarkastaa lähetettyjen laskujen taksanmukaisuuden.

Maaseutupalveluissa sisäistä valvontaa toteutetaan tietojärjestelmien raporttien, tehtävien eriyttämisen ja pistokokeiden avulla. Lisäksi jääviyksiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Eläinlääkintä vastaa eläinlääkintäpalveluiden järjestämisestä eläinlääkintähuoltolain asettamien velvoitteiden mukaisesti. Kunnan järjestämän palvelun lainmukaisuutta valvoo aluehallintovirasto (AVI) ja eläinlääkärin ammatin harjoittamista Ruokavirasto. Suuri osa kunnaneläinlääkäreiden suorittamista eläintauti- ja sivutuotevalvonnasta tapahtuu suoraan aluehallintoviraston määräyksellä ja kustannuksella, jolloin virasto myös valvoo suoritteiden toteutumista niistä muodostuneiden dokumenttien muodossa.

Praktikkoeläinlääkäreiden ammatinharjoittamisen valvonta tapahtuu pitkälti toimintayksikön esimiehelle toimitettujen reklamaatioiden sekä aluehallintovirastoon lähetettyjen kanteluiden muodossa. Myös aluehallintovirasto ja Ruokavirasto valvovat eläinlääkärin ammatinharjoittamista ja siitä säädetyn lainsäädännön noudattamista. Osa praktikkoeläinlääkäreiden toimintaa koskevista reklamaatioista päättyy vakuutusyhtiön ratkaistavaksi ja osa ratkaistaan sisäisesti asiakasta ja eläinlääkärinä kuulemalla. Toimintayksikön esimies seuraa toimenpiteiden suoritemääriä vuositasolla.

Yhteistoiminta-alueen neljällä pieneläinten vastaanotolla on käytössä maksupäätteet kaupungille laskutettavaa klinikkamaksua varten. Toimintayksikön esihenkilö seuraa maksusuoritusten kertymistä.

Rakennusvalvontayksikkö:

Rakennusvalvontayksikön rakennusvalvonnan ja kaupunkimittauksen työstä suurin osa on yksityiskohtaisesti normiohjattua ja muutoksenhakumenettelyt ovat selkeät. Päätöksiin liittyy tyyppillisesti valmistelija-päätätäjä- tai valmistelija-päätätäjä-hyväksyjä -ketju, mikä omalta osaltaan toimii sisäisenä valvontana ja parantaa riskien hallintaa. Yksikössä on asetettu tavoite uudistaa tehtäväkuvat siten, että työpari- ja sijaismenettelyt toteutuvat kattavasti. Toiminnanohjaussuunnitelmat (TOS) on laadittu ja niitä tarkistetaan yhdessä prosessien jatkuvan kehittämisen yhteydessä.

Maksut perustuvat lautakunnan hyväksymään taksaan, jota on uudistettu viimeksi 14.12.2022, Elinvoima ja ympäristölautakunta. Taksaa on tarkoitus uudistaa huomioiden vuoden 2025 alussa voimaan tuleva rakentamislaki sekä laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä. Tavoitteena on yksinkertaistaa maksuperusteita ja parantaa asiakkaiden mahdollisuuksia arvioida hankkeiden lupakustannuksia. Laskutusta tehdään reaaliajassa tai tarkoituksenmukaisesti kootusti 4-6 kertaa vuodessa. Laskun ulkoasua ja informaatiota kehitetään osana asiakaspalvelun kehittämistä. Laskutuksen rajapinnassa eri järjestelmien välillä mm. Sarastian suuntaan on myös kehitettävää.

Rakennusvalvontayksikössä tietosuojaa kehitetään koulutuksin ja henkilöstö perehdytetään salassapito- ja tietoturvalinjauksiin. Usealla henkilöllä on pääsy erityisiin henkilötietoihin ja työntekijän salassapitovelvollisuutta sekä tiedon käyttöä vain perusteltuun työperusteiseen käyttöön on korostettu. Käytössä on niin kaupungin omia kuin valtion viranomaistenkin järjestelmiä, joissa niin tunnistautumiset kuin käytön seuranta (loki) ovat järjestelmäkohtaisia. Mobiilitunnistautuminen on parantunut Pori-puhelimen käyttöönnoton myötä. Kaupungin omissa järjestelmissä on yhä

tarvetta kehittää sähköisen allekirjoituksen ja arkistoinnin, käytettävyyden, seurannan ja tiedonsiirron automatisoinnin osalta.

Viranhaltijoiden toimi- ja päätösvallassa on organisaatiomuutoksen ja henkilöstön merkittävän vähenemisen johdosta tapahtunut muutoksia, joiden määrittely on pääasiassa toteutettu toimintasäännön uudistusten yhteydessä. Rajallisten resurssien kanssa toimittaessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuus joutuu kuitenkin jatkuvasti koetukselle.

Rekrytointien yhteydessä ei ole vaadittu lain yksityisyyden suojasta työelämässä 7 § mukaista huumetestausta tai tietoturvaluotteluita. Nämä on syytä tarkistaa uudelleen vuosittain.